

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt VIII. Cœlestinus III. (a) Ravennati Archiepiscopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

num. 22. Petrus Barb. in l. si filio 26. §. finali, num. 39. ff. solut. matrim. Sarmientus lib. 3. select. cap. 2. à num. 31. Faber decad. 65. errore 3. Et lib. 20. consuet. cap. 11. Schifordég. lib. 1. tract. 18. quest. 3. Caldas Pereyra de renov. emphyt. lib. 1. quest. 10. Jul. Clarus lib. 4. resop. sentent. verbo Emphyteusis, quest. 1. num. 2. Pichardus in §. alio, de locat. ex num. 31. Donellus lib. 9. comment. cap. 13. Yranzo de protestat. cap. 15. Solozanus lib. 2. de jure Indiar. cap. 2. num. 6. Belsoldus in delib. juris ad lib. 6. Pandect. tit. si ager vectigalis. Quod dominium Pragmatici utile, nos verò bonitarium dicimus, de quo loquuntur textus in l. sciendum 15. §. 1. ff. qui sauidare, l. 1. Et ult. ff. si ager vectig. l. cum sponsus 12. §. in vectigalibus, ff. de public. l. 3. §. si ego, ff. de novi operis nunc. l. 1. §. quod aut 3. l. 2. ff. de superfic. l. 5. titul. 30. parit. 3. Unde illi tantum possunt emphyteusim concedere, qui res ipsas alienare valent, non verò illi, qui alienandi facultatem non obtinent, ut minores, furiosi, prodigi, rutores sine decreto judicis, procuratores absque speciali mandato, ut probat Gibalinus dicto lib. 4. art. 1. cap. 3. Ex eadem ratione nec majoratus possessores possunt res majoratus in emphyteusim dare, ut post Molinam, & Mieres probant latè Flores de Mena ad decis. 16. Gamma, num. 3. Carvallo in cap. Raynuntius, part. 2. num. 311. Anguianus de legibus lib. 2. cap. 14. per totum. Igitur non rectè asseritur in præsentem, Episcopum posse prædia Ecclesiæ in emphyteusim concedere. Sed antequam huic difficultati satisfaciamus, sciendum est emphyteusim aliam esse perpetuam, aliam temporalem: perpetua, quæ communior est, unde emphyteutæ jus dicitur perpetuum in l. 1. r. 2. Et 3. C. de locat. præd. civil. l. 1. C. de offic. Comit. sacri pal. atque emphyteusis perpetua conductio dicitur à Gordiano in l. viam, C. locati, ea est, quæ sine temporis, aut personarum præfinitione conceditur; temporalis, quæ ad certum tempus, vel numerum personarum, l. ultim. ff. si ager vectigal. Cùm ergo de emphyteusi concedenda ex rebus ecclesiasticis agitur, jus hoc per Imperatores statutum legimus, ut tempora-

lem emphyteusim omnibus Ecclesiis concedere liceat, dummodo ultra filios, & nepotes non porrigatur; perpetuam verò nullo modo concedere possint, nisi in prædiis ruinosis, authent. de non alienandis, authent. de alienat. Et emphyt. Juxta sacros verò Canones indistinctè emphyteusis, tam perpetua, quam temporalis prohibetur, d. cap. nulli, d. extravag. ambitiosa; & meritò, quia si locatio prædiorum Ecclesiæ ad longum tempus fieri prohibetur, cap. ad audi. nriam, infra hoc tit. ita etiam emphyteusis: probat Molinà lib. 2. de justitia, disp. 469. nec contrarium probatur in præsentem textu, nam in eo supponitur, emphyteusim concedi debere adhibitâ solennitate à jure præscripta, argumento textus in l. qui testamento 20. ff. de testam. & ita Alexander non negat in emphyteusi desiderari solennitatem, quæ in alienationibus exigitur. Accedit, quia in præsentem casu tantum dubitabatur; an prædia aliàs sterilia aratro ad fertilitatem redacta essent; & ita an adesset justa causa ad concedendam talem emphyteusim? Cui dubio respondet Alexander, alienationem illam fieri posse, quasi dicat, eam esse justam causam concedendi prædia Ecclesiæ in emphyteusim agricolis illis, qui ea reduxerunt ad culturam; non tamen ideo negat Alexander, adhibendam esse juris solennitatem. Si autem res Ecclesiæ solitæ sint concedi in emphyteusim, poterit Prælati propria auctoritate iterum dare, cap. per tuas, de donat. cap. finali, de feud. cap. 2. de locato, in §. compil. Vela tom. 1. dissert. 15. quia tunc non est alienatio, cùm res illæ nondum ad Ecclesiam redierint pleno jure. Docent Covar. lib. 2. var. cap. 17. Azor lib. 10. institut. p. 3. cap. 2. quest. 8. Gibalinus dicto lib. 4. de usur. cap. 1. artic. 3. qui rectè exigunt, ut eadem causa dandi in emphyteusim perleveret; ideoque negant agrum, qui ob sterilitatem datus primò fuerit in emphyteusim, & deinceps culturâ factus est pinguior, finitâ emphyteusi propter emphyteutæ delictum, aut deficientibus ejus heredibus, dari denudò in emphyteusim non posse; quia eadem causa, propter quam in emphyteusim primò datus fuerat, nimirum sterilitas, non amplius subest.

CAPVT VIII.

Cœlestinus III. (a) Ravennati Archiepiscopo.

UT super aliqua repositæ quæstionis dubietas Ap. Sed. providentiâ enodetur, Romana Ecclesia, cui licet immeriti præsidemus, singulorum consuevit consultationibus respondere. Sanè quæstivisti à nobis, si possessiones, seu redditus regalium decimationum, & aliunde ex certis locis provenientes, quos prædecessor tuus bonæ memoriæ quousque diem clausit extremum, ad manus suas tenuit, & in proprium usum exceperit, nec aliis infeudavit, de mensa sint Archiepiscopi intelligendi, & de eis, cùm ex sacramento fidelitatis teneatur ab Apostolica Sede, nihilominus causâ subjectionis contractus possit alienationis cujuslibet intervenire. Tuæ igitur inquisitioni præsentem paginam duximus respondendum, quod sive intelligantur de mensa, sive non, ut non alienentur, consultius æstimamus.

NOTÆ

NOTÆ.

(a) **R**avennati.] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 1. sed legendum est, *Urbanum III.* & supplendum est, *Gerardo*, de quo plura refert *Rubeus lib. 6. histor. Raven. fol. 355.* ubi aliud rescriptum à Lucio III. eidem missum refert. & fol. 357. ni fallor, hujus textus meminit, dum ait: *Lucius Pontifex Maximus postquam Argentam, quam memoravimus à Ferraricisibus, Salinquerat Torello Duce occupatam, restituendam iussit, eamque unâ cum omnibus, quæ in Argentano agro Archiepiscopus Ravennatis possideret, Pontificiis litteris confirmavit, migravit ex hac vita Verona VII. Kal. Decembris: in ejus locum Urbanus III. susceptus est, qui postero anno litteris suis concessit Gerardo Ravennati Archiepiscopo, ut Ravennatis Ecclesiæ possessiones procul positas, & minus utiles, sicuti quæ Pollæ, & in quibusdam aliis locis erant, accedente sacratorum hujus Ecclesiæ virorum consensu, alienaret. De Ecclesiâ Ravennati. egi in cap. 5. de rescript.*

COMMENTARIUM.

Pro hujus textus expositione sciendum est, juramento fidelitatis ab Archiepiscopis & Episcopis præstando adjectam promissionem indemnitate rerum mensæ propriæ, his verbis: *Possessiones verò ad mensam meam pertinentes non vendam, nec donabo, non impignorabo, nec de novo infenuabo, vel aliquo modo alienabo; etiam cum*

S.

Possessiones verò, quæ Ecclesiæ tuæ minus sunt utiles, pro aliis utilioribus, de fratrum tuorum, & sanioris partis consilio, & ad sensu alienandi, seu commutandi liberam concedimus facultatem.

COMMENTARIUM.

Suppositâ hujus §. historiâ, quam ex Rubeo supra retuli, sciendum est, dubium esse, an universa bona immobilia, etiam modici valoris, sub præsentis prohibitione de rebus Ecclesiæ, & cetera comprehendantur? Et negativa sententia suadetur ex cap. *terruilas* 53. 11. q. 2. ubi sine consilio fratrum, hoc est sine solennitate permittitur Episcopo alienare terrulas, seu vineolas exiguas, & Ecclesiæ parum utiles, ex cap. 3. de donationibus, l. 5. tit. 14. part. 1. ubi rei modicæ donatio Prælato permittitur, etsi donare absolute ex rebus Ecclesiæ illi prohibeatur; cap. 1. de his quæ fiunt à Prælati. Ita docuerunt *Redoanus de rebus Ecclesiæ* q. 13. & 51. *Gutierrez consil. 15. num. 7.* *Gratianus discept. forens. tom. 3. q. 452. num. 16.* qui æstimationem modicitatis prædiorum arbitrio Judicis relinquunt. Contraria verò sententiâ, immò ad omnia prædia etiam modicæ æstimationis præsentem prohibitionem extendi, verior est, non solum quia circa minorum prædia non alienanda hoc jus obtinuit, ex l. si fundus 13. in princip. ff. de rebus eorum; sed etiam quia eadem lex Ecclesiarum prædiis specialiter præscripta reperitur in cap. 1. ibi: *Prædium Ecclesiæ magnum, vel exiguum, 17. q. 4.* & in præsentis textu: pro-

derit ergo modicitas, aut inutilitas prædii, ut alienationi faciendâ, quorum interest, servatâ formâ dictæ legis si fundus, consensum præbeant: sed sine solennitate facta distractio, etiam modici prædii, nulla est, ut docent *Duarenus lib. 7. de sacris Ecclesiæ, cap. 9.* *Rebuffus in compend. alienat. num. 60.* Nec contrarium probat textus in dicto cap. *terruilas*; nam omnis solutio- nibus traditis à *Glossâ in præsentis*, *Gutierrez dicto consil. 15.* dicendum est cum *Duareno ubi proxime*, in eo textu non remitti solennitatem novis canonibus præscriptam, sed eam quæ desiderabatur juxta veteres canones: quos retulit in cap. 1. de his quæ fiunt à Prælat. consensum videlicet comprovincialium Episcoporum; fratres enim ibi accipiuntur pro Cœpiscopis; ut notavit *Citonius ad titulum de his quæ fiunt à Prælat.* nam cum difficile esset, duos, aut tres comprovinciales ad quamcunque alienationem advocate, ideò constitutum fuit, ut distractendi facultatem solus Episcopus habeat, duobus concurrentibus. Primum, ut prædia alienatâ modici valoris, aut utilitatis sint: secundum ut necessitas urgeat, ita ut ad remittendam solennitatem illam sola necessitas non sufficiat, cap. nullus 39. 17. q. 4. Nec etiam sola modicitas, aut inutilitas, nisi duplex hæc causa concurrat, sufficit ad alienationem, quod probat mihi textus

textus in cap. si quos 57. 12. q. 2. dum in eo statuitur, valere donationem terrarum, aut vineolarum factam ab Episcopo libertis Ecclesiarum, quos ob benemerita manumiserat; idem enim ibi sustinetur donatio, non solum quia fuit facta de re modica, sed etiam quia fuit collata in servum benemerentem, quæ est iusta donationis causa, cap. cum redemptor 68. 12. q. 2. Nec etiam obstat

textus in dicto cap. 3. de donat. cuius sententia accipienda est de rebus mobilibus, quarum etiam donatio Episcopo prohibita est, ex cap. 2. eod. tit. junctâ l. filium 7. ff. de donat. In his enim rebus, si quantitas exigua est, & consuetudo non refragatur, donatioem permittit textus ille, licet prædiorum donatio sine solemnitate etiam modici valoris improbetur.

CAPVT IX.

Cœlestinus III. (a) Exoniensi Episcopo.

AD audientiam nostram noveris pervenisse, quod quidam de Canonicis Exoniensibus, Ecclesiarum quædam prædia ejusdem Ecclesiarum inconsultis aliis fratribus, in damnum Ecclesiarum, & detrimentum eorum, acceptâ inde pecuniâ in perpetuum locaverunt: unde quoniam id indignum penitus noscitur, & iniquum: f. r. per A. f. m. quod si verum est, quod asseritur, locationes illas legitimè revocare curetis, ita quidem, quod si locata prædia non aliter revocare poterunt, eos, quos noveris harum locationum auctores, susceptam inde pecuniam refundere conductoribus compellas, ne si hujusmodi locationes in sua contigerit stabilitate persistere, inde gravis eidem Ecclesiarum possit incommoditas provenire.

NOTÆ.

(a) Exoniensibus.] Ita etiam habetur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 2. De Exoniensi Ecclesia nonnulla notavi in cap. 6. de filiis Presbyte.

COMMENTARIUM.

I. EX hoc textu communiter deducitur, prædia Ecclesiarum locari non posse ad longum tempus; quod & statuitur in cap. nulli 5. hoc titulo, Clement. 1. Extravag. ambuosa, eodem titulo: & probatur ex eo, quia ex locatione ad longum tempus facta dominium utile transfertur, l. 1. §. quod autem, l. final. ff. de superficiebus, l. 1. §. 2. ff. si ager vectig. probavi supra in cap. ad aures, & latè docent Velafcus de privil. pauper. part. 1. q. 32. Brito ad rubric. de locato, §. 1. num. 10. Menochius de recuper. rem. 1. num. 68. Cujacius lib. 12. Pauli ad edictum, in l. id est, 74. ff. de rei vind. Pichardus in l. in summa, num. 283. Insti. de interd. Valentia lib. 2. illustrum, tract. 1. cap. 6. num. 1. Amaya in l. 1. C. de fide & jure hasta, num. 31. ideoque prohibitum alienari, nec ad longum tempus locari posse, est communis Doctorum resolutio, ut ex pluribus docent Gomez in l. 4. Tauri, Velafcus dista q. 22. num. 14. qui longum tempus in hac parte accipiunt pro decennio, vel si locatio fiat ad novem annos cum pacto renovandi eam de novennio in novennium; & per consequens alienatione rerum Ecclesiarum veritâ, prohibita censetur etiam locatio ad longum tempus. Sed in contrarium facit, quod locatio dominium mutare non solet, l. non solet 39. ff. locati; nec ullum verum ex ea transfertur dominium, ut probarunt latè Cumanus in l. Lucius, penult. §. instituto, de legat. 2. Connanus lib. 7. Comment. cap. 12. num. 3. Pinellus in l. 1. C. de bonis matern. 3. p. num. 66. cum nulla differentia versetur inter locationem ad longum, vel ad breve tempus factam, cum

in multis iuris locis reperiat locatio in plures annos facta, l. si in lege 24. §. final. l. qui fundum 32. l. cum in plures 60. ff. locati; & ex eadem lege qui fundum, junctâ lege fundi partem 79. ff. de contrah. emptio. ubi locatio ad decem annos fit, quod tempus juxta Authores contrarie sententiæ longum dicitur, ut notavit Amaya in l. unic. C. de vendit. rerum fisc. num. 52. & ex locatione conductor non possidet, quia usus tantum rei illi permittitur, l. si servus 61. §. locavi 8. ff. de furtis: quare dicitur rem alii, non sibi possidere, l. 1. C. communia de usucap. l. 2. C. de prescript. 30. unde consequens est, ut conductor non possideat, cum circa detentionem rei nullum proprium jus habeat, sed mutuum à domino, cui possidet, & ministerium præstat, l. officium 9. ff. de rei vind. l. communis 7. §. nec colonis, ff. communi divid. l. 3. §. ult. cum l. sequenti. ff. ad exhib. l. servi 16. ff. de periculo & commodo, l. si quis 10. §. 1. l. qui bona 19. l. interdum 21. §. ult. ff. de acquir. possess. l. non solum 33. §. quod vulgo, ff. de usucap. l. 2. §. 1. ff. pro hered. l. in puteum 12. §. ego, ff. quod vi aut clam, l. 1. §. denique, ff. de vi & vi armat. l. certè 6. §. is qui 2. ff. de precario; nisi expressè hoc actum sit, ut transferatur possessio in conductorem, argumento legis si absenti 38. §. 1. ff. hoc tit. Possessionem etiam locari posse, post Barolum, & Petrum Fabrum probat D. Josephus de Retes de acquir. possess. cap. 3. conclus. 2. num. 8. Igitur locatio rerum Ecclesiarum, sicut ad modicum tempus, etiam ad longum fieri potest. Pro cuius difficultatis solutione dicendum est, verum esse, nec ex locatione ad modicum tempus, nec ad longum facta, dominium aliquod in conductorem transferri: nec contrarium probant textus supra expensi, qui loquuntur, & procedunt in emphyteusi, ex qua dominium utile transfertur, l. possessores 12. C. de fundo patrum, lib. 11. ibi: Cum fundorum sint Domini; & l. si qui 5. C. de divers. prædis, eodem libro; ibi: Cum sufficiens possessoribus, quod apud eos dominium in perpetuum ex nostra liberalitate